

תחיה תחיה

ТХІЯ

№ 02
(303)
28 лютого
2023 р.

Відродження

ЩОМІСЯЧНА ГАЗЕТА ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ЄВРЕЙСЬКОЇ ГРОМАДИ

ДОСТАВЛЕНО ЛІТАКОМ

Сторінки філателістичного літопису

Колекціонерам часом потрапляють до рук найнесподіваніші речі. Перед нами стара квитанція із зображенням літака та текстом на ідиш. На квитанції – печатка Товариства авіації та повітроплавання України та Криму. Вона нагадує про перші кроки цивільної авіації в Україні.

Товариство авіації та повітроплавання України та Криму – це добровільне оборонно-патріотичне об'єднання льотчиків-аматорів, що існувало в Україні у 1923–1925 роках. Товариство керувало гуртками планеризму, організовувало навчання лекторів, проводило лотереї на користь авіа- та планеробудування, випускало журнал

«Повітряний флот». Серед членів товариства були Сергій Павлович Корольов – майбутній генеральний конструктор ракетно-космічних систем; Степан Васильович Гризодубов – льотчик та авіаконструктор, один з піонерів радянської авіації; Михайло Йосипович Гуревич – радянський інженер-авіаконструктор, керівник ОКБ-155 (МіГ). У 1923 році товариство виступило співзасновником компанії «Укрповітряшляхи», яка займалася перевезенням пасажирів, пошти та вантажів.

Розібравшись із печаткою, перейдемо до тексту на ідиш. У верхній частині квитанції міститься напис на ідиш «Доставлено літаком». Після чого йдуть назви трьох газет, що видавалися на ідиш.

Це «Дер Емес» («Правда») – радянська єврейська газета на ідиш, що виходила з 1918 по 1939 роки. Газета була центральним друкованим органом Євсекції до її ліквідації у 1930 р. Євсекція (Єврейська секція) – назва єврейських комуністичних секцій ВКП(б), створених за радянських часів поряд з іншими національними секціями при ВКП(б), а також при компартіях України та Білорусії. Головним завданням цих національних секцій було поширення комуністичної ідеології у середовищі національних меншин їх рідною мовою. Пізніше «Дер Емес» стане органом Ради національностей ЦВК СРСР.

«Векер» («Будильник») – мінська газета на ідиш, яка спочатку була газетою Бунда, а потім – білоруської Євсекції.

І остання єврейська газета, що згадана в квитанції, – це «Комфон («Комуністичний прапор»), що видавалася в Євсекції КП(б)У.

В останньому рядку квитанції вказано вартість доставки перерахованих вище газет – 50 рублів.

Таким чином, одна стара квитанція розповіла нам і про перші кроки цивільної авіації України, і про роботу Євсекції з комуністичного виховання євреїв у СРСР.

Володимир БЕРНШТАМ
Василь ФЛОРЕНСЬКИЙ
Павло ФЛОРЕНСЬКИЙ

